

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 6. 11. 2015. године.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>проф. др Татјана Ђуровић, ванредни професор, Економски факултет, Београд, научна област Међународни економски односи – Енглески језик за економисте, председник комисије (бирана у звање 21.9. 2012. год.) доц. др Јасмина Ђорђевић, Филозофски факултет, Ниш, научна област Англистика (Енглески језик на нематичним департманима), члан (бирана у звање 18. 3. 2015. год.) доц. др Биљана Радић-Бојанић, Филозофски факултет, Нови Сад, научна област Англистика, ментор (бирана у звање 4. 7. 2011. год.)</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Тијана (Драгица) Дабић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>19. 11. 1982. Зрењанин, Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Филозофски факултет, студијски програм Енглески језик и књижевност, академски назив – дипломирани филолог мастер из области Филолошких наука</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p>2009. године уписала докторске студије Методике наставе на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:</p> <p>Филозофски факултет, Нови Сад, Мотивација у настави енглеског језика у Србији, научна област: Примењена лингвистика, одбрањена 2008. године.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:</p> <p>Енглески језик и књижевност</p>

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Потребе студената информационах технологија у настави енглеског језика у Србији

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графика и сл.

Докторска дисертација Тијане Дабић има 370 страна и састоји се од 7 поглавља, списка коришћене литературе са 369 референци и 8 прилога. У склопу главног текста дисертације налази се 57 табела.

1. Увод: садржи предмет истраживања, циљ и задатке истраживања, хипотезе, опис метода и техника истраживања, преглед ранијих истраживања у свету и код нас, као и опис структуре дисертације (стр. 12-22).

2. Теоријска разматрања: дефинише се појам енглеског језика струке, енглеског језика за академске намене и енглеског језика за науку и технологију са фокусом на енглески језик у области информационах технологија (стр. 23-60).

3. Анализа потреба: дефинише развој и различите приступе анализи потреба, истичући предности и мане сваког од њих. Даје преглед најчешћих метода прикупљања података и значајних питања при спровођењу анализе потреба (стр. 61-78).

4. Језичке вештине: испитује значај четири језичке вештине у општем, академском и професионалном контексту са посебним нагласком на потребе студената техничких наука (стр. 79-113).

5. Методологија истраживања: описује истраживачку парадигму, начин одабира узорка, дефинише узорак за квантитативни и квалитативни део истраживања, методе сакупљања података, и начине анализе и тумачења података, објашњава како је триангулацијом истраживачких метода и извора постигнута валидност и поузданост квантитативних и квалитативних резултата и на крају наводи ограничења истраживања (стр. 114-152).

6. Анализа резултата истраживања: централно поглавље дисертације, представља статистичку анализу резултата добијених упитницима (упитник за студенте и упитник за професоре и асистенте), квалитативне податке добијене анализом садржаја интервјуа, као и дискусију (стр. 153-272).

7. Закључак: сумира резултате истраживања, даје опште закључке, наводи педагошке импликације и предлаже даља истраживања (стр. 290-319).

Литература (стр. 320-347).

Прилози: упитник за студенте, упитник за професоре и асистенте, листа питања за интервју, узорак интервјуа са професором, узорак интервјуа са асистентом, узорак интервјуа са студентом, пристанак испитаника да учествује у истраживању и пристанак за истраживање за докторску дисертацију (стр. 348-370).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Дисертација *Потребе студената информационах технологија у настави енглеског језика у Србији* има за циљ да одговори која су конкретна знања и вештине на енглеском језику потребне да би будући инжењери информационах технологија могли да се укључе у глобалну дискурсну заједницу инжењера и у њој раде, развијају се и напредују и како то постићи. Да би то било могуће, потребно је створити оквир наставе енглеског језика који на одговарајући начин ствара потребан профил будућег инжењера информационах технологија, при чему треба водити рачуна о могућим разликама у наставном оквиру понуђеном за студенте високих школа и за студенте факултета. Међутим, настава енглеског језика на нематичним факултетима у Србији и у земљама у региону није униформисана, тачније није израђен заједнички оквир који би поставио одређене параметре које би требало следити при организацији курсева енглеског језика науке и струке, нарочито у контексту оквира за сваку дисциплину засебно. Како не постоји заједнички оквир за организацију наставе енглеског језика на нефилолошким високообразовним установама, тако не постоји ни заједнички критеријум за ниво знања, као и сабрана знања и вештине које је потребно да свршени студент одређене дисциплине поседује. Ауторка ове дисертације је свесна ове ситуације, јер је кроз вишегодишњи рад са студентима информационах технологија увидела недостатак потребних знања и вештина из енглеског језика која би требало да будућим свршеним студентима информационах технологија омогуће успешан улазак и функционисање у циљној дискурсној заједници, а да им оквир наставе

енглеског језика, који им је понуђен на факултету, то не нуди. Према томе, циљ ове докторске дисертације је да утврди и дефинише знања и вештине из енглеског језика науке и струке које су потребне студентима информационих технологија за њихов будући позив и да дефинише оквир у којем се то може успешно реализовати.

Кандидаткиња ову тему разлаже у другом, трећем и четвртном поглављу дисертације, па се тако **друго поглавље** бави представљањем досадашњих владајућих ставова у оквиру три области, енглеског језика струке, енглеског језика за академске намене и енглеског језика за науку и технологију са фокусом на енглески језик у области информационих технологија.

У **трећем поглављу** кандидаткиња дефинише појам анализе потреба и даје преглед најчешћих метода прикупљања података и значајних питања при спровођењу анализе потреба. Посебна пажња се посвећује дефинисању развоја и приступа анализи потреба с обзиром да се ова дисертација највише ослања на анализу тренутне и циљне ситуације на којима се и базира емпиријски део ове дисертације.

Кроз **четврто поглавље**, које је уједно и последњи део теоријског оквира истраживања, испитује се значај четири језичке вештине (у оквиру којих је и испитана тренутна и жељена компетенција студената) у општем, академском и професионалном контексту са посебним нагласком на потребе студената техничких наука у настави енглеског језика. Академски контекст, у овом случају, у највећој мери односи се на развијање вештина које су потребне за студирање на енглеском језику и оспособљавање студената за разне задатке који их очекују када је у питању слушање и полагање стручних предмета на енглеском језику, док се у контексту наставе која се изводи на матерњем језику дискутује о значају вештина која су битне за праћење литературе и извора на енглеском језику у циљу успешног праћења области током студија, а и касније. Када је у питању професионални контекст, дискутује се о оним вештинама које су потребне за успешно функционисање у циљним ситуацијама у оквиру све четири језичке вештине и притом се најчешће за основу наставне јединице узимају релевантни жанрови и задаци који су значајни за успешно функционисање у циљној дискурсној заједници.

У оквиру **петог поглавља** ауторка веома детаљно описује претпоставке, постулате, правила и методе који су коришћени у прикупљању података, анализи и презентацији резултата, те оправдава избор целокупне парадигме у оквиру које је истраживање извршено. Мешовите методе истраживања утичу на степен валидности и поузданости истраживања, док су принципи утемељене теорије омогућили квалитетно издвајање кључних категорија и својстава која их описују. Овим кандидаткиња показује научну зрелост и свест о значају утемељене истраживачке методологије.

У **шестом** и уједно најзначајнијем **поглављу** дисертације кандидаткиња представља резултате истраживања описаног у петом поглављу. Поглавље је подељено на три велике целине које су међусобно повезане и условљене. На самом почетку, у одељку *Однос општег и енглеског језика струке*, представљени су резултати који се баве односом општег и енглеског језика струке, као и семестрима у којима би требало реализовати наставу енглеског језика на департманима информационих технологија у Србији. Прво су приказани квантитативни, а затим квалитативни подаци. Након тога, одељак *Вештине и микровештине – макроплан* испитује разлике у ставовима и способностима студената са високих школа и студената факултета у оквиру четири основне вештине (писање, говор, читање и слушање). Тачније, испитује се да ли постоје различите потребе, као и различите компетенције студената, у оквиру високообразовних установа различитог степена у односу на четири језичке вештине. Преглед резултата на нивоу факултета и високих школа састоји се из два дела. Први део обрађује квалитативне податке из интервјуа са наставницима, асистентима и студентима, те има за циљ да утврди и прикаже којом вештином студенти најбоље владају, која им је најпотребнија и коју би требало да усаврше. Други део односи се на квантитативне податке који упоредо приказују вредности за одређени број одабраних микровештина у оквиру све четири вештине из аспекта значаја (колико им је дата микровештина битна) и из аспекта способности (колико добро владају датом микровештином). Вредности су упоредо приказане за популацију студената са високих школа и са факултета. Последња целина, одељак *Вештине и микровештине – микроплан*, детаљније се бави потребама студената у оквиру већ поменуте четири вештине. За сваку вештину, и микровештине у оквиру њих, дати су, на нивоу целог узорка, прво квантитативни подаци, добијени из упитника, затим квалитативни подаци добијени анализом садржаја интервјуа. У квантитативној анализи циљ је био да се утврди које су се микровештине у оквиру сваке вештине показале као вештине којима студенти најбоље владају и за које сматрају да су им најпотребније (аспект значај и способност). У квалитативној анализи интервјуа циљ је био да се за сваку вештину утврде активности и ситуације које би било корисно увежбавати, то јест симулирати, у оквиру све четири језичке вештине на часовима енглеског језика, које испитаници виде примарно као оне са којима се студенти касније могу сусрести при запошљању

у струци. Након сваке обрађене целине дат је одељак *Коментари и закључци* чија је сврха да се сагледају резултати за свако поглавље из два извора (упитници и интервјуи) и да се на основу њих изведу закључци који се коментаришу у контексту других и сродних научних истраживања. У оквиру последњег **седмог поглавља** ове дисертације ауторка даје преглед истраживања из којег су сажето извучени главни закључци, након чега су изведени општи закључци који упућују на примењивост извучених закључака у ширем универзитетском контексту. Након тога, ауторка наводи педагошке импликације и представља оквир новог начина организовања курсева енглеског језика на департманима информационих технологија у Србији на високим школама и на факултетима. Ово поглавље се завршава предлозима за даља истраживања у домену енглеског језика науке и струке.

Списак литературе на крају текста садржи 369 референци, што упућује на опсежност истраживања које је кандидаткиња извршила. **Додаци** на самом крају дисертације пружају увид у инструменте коришћене у овом истраживању, као и делове интервјуа из сва три подзорка квалитативног истраживања (професора, асистената и студената), те формуларе које је ауторка користила у сврху обезбеђивања валидности и етичности истраживања.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Дабих, Т., Будинчић, В. (2015). The properties defining teaching materials for English language courses for IT students in Serbia. Рад презентован на *22nd International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, Aristotle University of Thessaloniki, 24-26 April 2015. Солун, Грчка (у штампи).

Дабих, Т., Будинчић, В. (2015). The Essence of Teaching Business Communication Skills to IT students in Serbia. Рад презентован на *9th International Conference on Professional Communication and Translation Studies – Language and Communication in the Digital Era*, 26-27 March 2015. Темишвар, Румунија (у штампи).

Дабих, Т. (2014). Listening - A Neglected Skill in ESP Courses at IT Departments in Serbia. У А. Акбаров (Ур.), *FLTAL '14 International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics* (стр. 2088-2096). Sarajevo: International Burch University. ISBN 978-9958-834-21-9.

Дабих, Т., Стојанов, Ж. (2014). Techniques for Collecting Qualitative Field Data in Education Research: Example of Two Studies in Information Technology Field. Међународна конференција Универзитета Сингидунум *Синтеза 2014 - Утицај Интернета на пословање у Србији и свету* (стр. 362-367). Београд: Универзитет Сингидунум, ИСБН: 978-86-7912-539-2.

Дабих, Т. (2014). Ставови и мотивација студената информационих технологија у Србији. У Б. Радић-Бојанић (Ур.), *Афективна димензија у настави енглеског језика* - тематски зборник (стр. 182-203). ИСБН 978-86-6065-288-3.

Дабих, Т. (2013). Анализа циљне ситуације у оквиру вештине писања у настави енглеског језика на департманима информационих технологија у Србији, *Методички видици 4 (163-182)*, Филозофски факултет, Нови Сад, ИССН 2217-415Х.

Дабих, Т., Ђирковић-Миладиновић, И., Сузић, Р. (2013). The Correlation of GE and ESP at IT departments in Serbia. *The First International Conference on Teaching English for Specific Purposes*, May 2013. Електронски факултет, Ниш.(у електронској форми) ИСБН:978-86-6125-080-4.

Дабих, Т., Стојанов, Ж. (2013). Reflections on Some Validity and Ethical Issues in Mixed Methods Research on Investigating English Language Usage at IT Departments in Serbia. International conference *Applied Internet and Information Technologies 2013*. October, 2013. Технички факултет „Михајло Пупин“, ИСБН 978-86-7672-211-2.

Дабих, Т., Сузић, Р., Ђирковић-Миладиновић, И. (2013). Анализа циљних ситуација у усменој комуникацији у настави енглеског језика на департманима Информационих технологија у Србији. Седми међународни симпозијум *Технологија, информатика и образовање – стање и проблеми, циљеви и могућности, промене перспективе*. У Д. Бранковић, & М. Даниловић (Ур.), *Технологија, информатика и образовање, стање и проблеми, циљеви и могућности, промене и перспективе - Зборник радова*. 7 (стр. 657-672). Бања Лука:

Филозофски факултет у Бањој Луци, Институт за педагошка истраживања, Београд, Центар за развој и примену науке, технологије и информатике, Нови Сад.

Дабић, Т. (2011). Анализа потреба у оквиру енглеског језика за посебне намене. *Радови Филозофског факултета*, Филолошке науке, број 13, књига 1, (стр.?). УДК 811.111:378.096.

Дабић, Т., Дјаковић, Р. (2011). Енглески језик за академске намене-интегрисани рад с одређеном дисциплином. *Зборник радова са VIII научног скупа с међународним учешћем, Синергија 2011*, 25. март 2011. Бијељина. 290-297. ИСБН 978-99955-26-21-4.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња је употребом мешовитих метода истраживања доказала да су потребе студената информационих технологија у Србији делимично задовољене.

Као прво, настава енглеског језика на департманима информационих технологија у Србији је неуједначена, првенствено по питању броја курсева општег енглеског језика и енглеског језика струке и њиховој распоређености по семестрима. Дихотомија коју је ауторка поставила на почетку истраживања (општи и енглески језик струке) не одговара у потпуности на потребе студената, јер је утврђено да је студентима заправо потребан шири и разноврснији дијапазон курсева.

Поред тога, утврђено је да курсеви општег енглеског језика нису потребни студентима који на факултет долазе са вишим нивоом знања (изнад Б1 на основу *Заједничког европског оквира за живе језике*). Ипак, сви испитаници исказују потребу за континуитетом у учењу енглеског језика.

Спровођењем анализе тренутне и циљне ситуације испитан је значај и компетенција студената у оквиру четири вештине, при чему је ауторка дошла до неколико закључака:

- утврђено је да је студентима најзначајнија вештина слушања, говора, читања па писања;
- најсигурнији су у вештини читања, слушања, говора и на крају писања;
- уочене су значајне разлике између микровештина у оквиру наведене четири вештине, које студенти са факултета и студенти са високих школа издвајају као значајне и оне којима најбоље владају, што имплицира да су се студенти са факултета показали као испитаници који показују више нивое језичке компетенције језика у односу на студенте са високих школа (квантитативни подаци).

Подаци добијени квалитативном анализом, који се односе на анализу тренутне и циљне ситуације упућују да су вештине којима студенти најбоље владају читање и слушање, да им је најпотребнија вештина читање и у мањој мери говор, и да би требало да усаврше вештину говора и писања. Део квалитативне анализе бавио се и утврђивањем активности у оквиру четири вештине (базираних на задатку) које би требало да студенти информационих технологија симулирају у циљу што бољег уклапања у циљну дискурсну заједницу. Овим путем су се издвојиле активности категорисане у оквиру четири вештине у четири курса енглеског језика: општег, академског, пословног и стручног, на чему је заправо и базиран нови понуђени оквир организовања наставе енглеског језика на департманима информационих технологија на факултетима и високим школама.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА I ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидаткиња вешто комбинује и тумачи резултате статистичке анализе добијене употребом два упитника са подацима које је добила анализом транскрипата интервјуа. У овом аспекту кандидаткиња је показала велику стручност пошто је употребом два методолошка приступа, квантитативног и квалитативног, испитала, класификовала и јасно дефинисала потребе студената информационах технологија у Србији.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Да.

Да ли дисертација садржи све битне елементе

Да.

По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Кандидаткиња је закључцима који су изведени на основу анализе података добијених употребом мешовитих метода истраживања дала оригиналан допринос науци на више начина.

Као прво, теоријски допринос се огледа у покушају да се потребе студената информационах технологија у настави енглеског језика у Србији дефинишу, класификују и образложе. Потребе, дефинисане уз употребу својстава која их описују, класификоване су у три групе:

(1) потребе студената које се односе на организацију наставе енглеског језика науке и струке,

(2) потребе које се односе на садржаје и наставни материјал, и

(3) потребе које се односе на методологију подучавања енглеског језика науке и струке.

Поред тога, ауторка дисертације је предложила таксономију жанрова који су представљени кроз пресек типа курса енглеског језика и језичких вештина. Таксономија је научно утемељена и примењива и као таква може послужити наставницима језика науке и струке у организацији курсева који одговарају на потребе студената информационах технологија.

На крају, најзначајнији допринос се огледа у понуђеном оквиру организовања наставе енглеског језика на департаментама информационах технологија који је базиран на претходно поменутој таксономији и трима групама потреба и као такав нуди могућност за израду квалитетне и ефикасне наставе енглеског језика науке и струке на високообразовним установама која ће омогућити стварање стручног кадра који ће бити спреман да одговори на захтеве данашњице.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

У докторској тези нема већих теоријских, методолошких и истраживачких недостатака који би утицали на резултате истраживања или коначну структуру текста. Кандидаткиња ће свакако извршити мање интервенције приликом припреме рукописа за штампу, укључујући мање језичке и стилске интервенције.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене изнесене у овом извештају, комисија предлаже да се докторска дисертација под насловом *Потребе студената информационих технологија у настави енглеског језика у Србији* прихвати, а кандидаткињи Тијани Дабић одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

проф. др Татјана Ђуровић

доц. др Јасмина Ђорђевић

доц. др Биљана Радић-Бојанић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.